

Grensepåler i tåke

Ondskapen må kle seg i gode intensjoner for å vinne aksept. Den må tilby lykke og bedre dager der fortvilelsen rår. Nå tilbyr den også en verdig død for dem som opplever sine lidelser i livets skumringstid for tunge å bære.

Det er ingen grunn til å trekke i tvil oppriktigheten hos dem som taler for retten til en verdig død. Mange har sett medmenneskers lidelse på nært hold eller opplever at egen sykdom bringer dem til randen av meningsløshet. Like fullt må det sies at vi alle har knyttet livets verdi så sterkt til fravær av lidelse, at vår evne til å skjelle det gode fra det onde er svekket. Det enkelte individs bedømmelse av hva som er best for det selv er blitt den moralske målestokk. Da er det vanskelig å se de langtrekkende konsekvenser av våre valg.

Vi bruker fine ord for å skjule den nakne sannhet. Euthanasia. Abort. Å kalle det 'drap' avslører. I vårt tolerante samfunn vekker det anstøt å kalle en spade for en spade.

Den dagen onskapen har vunnet stor nok makt over våre sinn, kan den avsløre sin identitet og slippe brutaliteten løs. Ikke før. Først da kan alle de som taler varmt for verdig død og abort oppdage at deres eget menneskeverd står i fare, også deres fysiske liv. De som allerede har tilrevet seg retten til dødshjelp, slipper å se brutaliteten i øynene. Andre må betale prisen for deres naive omgang med onskapen.

Med dagens legevitenskap og nyvinninger blir mange grenseoppganger vanskelige. Maskiner og medisiner kan holde mennesker i live lenger enn før. Likevel, grensene finnes! Grensepåler mellom to land kan være vanskelige å se i tett tåke. Men vi oppdager dem når tåken letter.

Tilsøringer av grenser er kommet langt i vårt samfunn, også der hvor vi ikke er direkte truet på livet. Skilsmisseprosenten ligger nær femti prosent. Å sette de rette ord på en mentalitet som undergraver kjærlighet og trofasthet betyr ikke å fordømme dem som opplever at ekteskapet går i stykker. Familieoppløsningens omfang frister oss til å kalle den normal og naturlig. Isteden kan vi erkjenne egen og samfunnsmessig svikt. Noen vil sikkert advare mot skadelig skyldfølelse. Men sunn skyldfølelse viser at vi kan skjelle mellom godt og ondt.

Regjeringens verdikommisjon fortjener alles støtte. Den kan definere vårt felles verdigrunnlag. Fristelsen blir at den bare velger runde formuleringer som alle kan enes om, men som ikke krever den minste kursomlegging for noen av oss. Vil kommisjonen våge å belyse kontroversielle spørsmål? Vi håper den har mot til å trekke noen skarpe skillelinjer for å avsløre onskap i de gode intensjoners forklledning.

BOA

Medieforum i Oslo

Massemediene farger våre synspunkter, former våre holdninger, forandrer vår virkelighetsoppfatning. De maler verden i mørke, grå eller lyse farger. London-avisen Financial Times rapporterte nylig at kommunikasjon er blitt verdens største industribransje. En av dem som arbeider i den er engelskmannen William Porter. Han kommer til Oslo et par dager i midten av februar for å møte norske kolleger.

Porter bygget opp den engelske avdelingen av et internasjonalt forlag, og ble en av de ansvarlige innen det engelske

forleggerforbundet. En dag slo det ham: Hvis vår industri er den største, er vi også den mest ansvarlige? Vi har ytringsfriheten og friheten til å tjene penger, men tar vi tilstrekkelig ansvar? For sitt eget vedkommende svarte han nei. Da han diskuterte spørsmålet med sin kone, som hadde bosnisk mor og montenegrisk far, satte hun øynene i ham og sa: "Hvis det er slik du føler det, hva gjør du med det?"

William Porter

Porter tok kontakt med fire venner innen presse og for-

lagsverdenen. Til hans overraskelse gikk de med liknende tanker. Det ble begynnelsen til International Communications Forum (ICF), som i dag arbeider i 60 land med ca 1500 aktive mediefolk. De har holdt seminarer i Caux, Sveits, Frankrike, Australia, Kanada, USA, Skottland, Russland, Polen, Ungarn og Sør-Afrika. Det første fant sted for 6 år siden, det neste blir i Tsjeckia 8. - 12. mai, hvor det tsjekkiske journalistforbundet står som innbyder. ICF arrangerer også et seminar i Caux i sommer, 13. - 18. juli.

ICF's erklærte mål er å bygge et nettverk av venner innen massemediene som gjennom sitt yrke vil bidra til en friere og mere rettferdig verden. De vil fremme etiske og åndelige verdier som en forutsetning for et fungerende demokrati - ærlighet, uselvishet, søken etter sannhet og respekt for den enkeltes samvittighet. De er rede til å akseptere de forandringer dette kan innebære for deres personlige eller profesjonelle liv. Deres appell har ikke vært forgjeves. En av Kanadas fremste aviser, Global Mail, har bedt sine journalister om ikke å nøye seg med det negative når de dekker skandaler, ulykker og konflikter. De skal undersøke og rapportere om det er noen som tar ansvar for å finne løsninger. Det hevdes at avisens nyhetssider siden er blitt mer interessante.

JJW

Sørlandsperspektiv på India

Edvard og Aslaug Brøvig fra Kristiansand er godt rotfestet i sin hjemby, hvor han var skole- og kulturdirektør og hun lærer. Men i slutten av november kastet de loss for å reise til India. I nesten tre måneder har de bodd og arbeidet på 'Asia Plateau', MRA's store kurs- og møtesenter oppe i høylandet et par hundre kilometer øst for Bombay. Der nytter det ikke å ligge på latsiden: I løpet av de siste to måneder har det vært kurs og seminarer for slumboere, lærere, feltprester fra forskjellige religioner, distriktets politi, arbeidere og industriledere, indiske og europeiske filosofer, helsepersonell og leger m.m.

I skrivende øyeblikk er representanter for de fleste av Sørøst-Asias nasjoner ved senteret for å samrå seg om veien videre i arbeidet for moralsk opprustning. Den økonomiske nedgangen har aktualisert et gammelt MRA-slagord: "Det er nok i verden for alles behov, men ikke for alles grådighet." India er ikke så hardt rammet som de dynamiske tiger-økonomiene i Sørøst-Asia, men til gjengjeld befinner landets politiske liv seg i stadig krise med vaklende mindretallsregjeringer og utstrakt korrupsjon. Midt i alt dette har kursene på 'Asia Plateau' hatt ringvirkninger over hele landet.

Brøvigs beretter:

Et kurs vi har vært med på er for 34 ungdommer fra slummen i Bombay. En kvinne i Bombay hadde for 13 år siden en tanke om å sette i gang et arbeid som kalles "Each one, teach one". Hun begynte med å gi opplæring til fem barn i slummen. Nå har hun konstant 400 under utdannelse. Flere tusen har fått opplæring og har kommet i arbeid. De får frie bøker, ett måltid pr. dag og litt klær. Men de må forplikte seg til å komme tilbake og lære opp andre, uten betaling, når de selv er ferdige med utdannelsen. De som kom hit hadde aldri vært utenfor Bombay. Som takk deltok de i dugnadsarbeid.

Indisk verdikommisjon

Med sine over 900 millioner er India verdens største demokrati. Men også de har en mindretallsregjering og ønsker seg en verdikommisjon. Det er parlamentsvalg snart. Reaksjonene mot korrupsjon og partikrangel øker i styrke. Igjen er Boforsskandalen fra 1986 bragt inn i valgkampen. Den svenske våpenprodusenten er beskyldt for å ha bestukket indiske toppledere med 40 millioner kroner for å vinne en kontrakt på 9 milliarder. På selveste julaften etterlyste 'The Times of India' et moralmanifest fra det indiske folk til sine politikere med krav om at de skulle vende tilbake til de moralverdier som var retningsgivende under frihetsskampen ledet av Gandhi. Nylig utkom en 500-siders biografi skrevet av Mahatmaens sønnesønn, Rajmohan

Aslaug og Edvard Brøvig

Gandhi, som er formann for stiftelsen Moralsk Opprustning i India. Den er tilegnet alle som vil ha frihet uten hat, blant dem Nelson Mandela, Dalai Lama og Aung San Suu Kyi.

Hvilken viktig rolle forsvaret spiller for nasjonens enhet opplevde vi på et kurs for det vi ville kalle feltprestkorps. Landets mange religioner og trosretninger var representert. Hinduer og muslimer, budhister og sikher, lutheranere og katolikker. Til daglig får de opplæring ved "Senteret for nasjonal integrasjon" i toleranse, respekt for hverandres tro og forståelse av felles verdier. Kurset i MRA-senteret ble ledet av en general som er sikh. Han hadde tjenestegjort i Kashmir med FN's fredsbevarende styrker hvor nordiske soldater deltok.

Kjennskap til Norge

Det var bemerkelsesverdig hvor mange indere som følger med i hva som skjer i

Norge. Vi fortalte en familie fra Bombay at vår datter hadde jobbet i slummen der, men nå bodde på et industristed i Nord-Norge og var valgt inn i formannskapet. Promte spurte den 18-årige sønnen: "Representerer hun Kristelig Folkeparti?" Den unge mannen hadde også lest Jostein Gaarders "Sofies verden".

Industrikonferansene står i en særstilling på 'Asia Plateau'. Ledere fra små og store bedrifter over hele India har gjennom de siste 25 årene deltatt i åtte til ti kurs pr. år, med ca 100 deltakere i hvert. Kursernes bidrag til samarbeid og produktivitet er anerkjent. Rajmohan Gandhi har vært en av drivkreftene og mottok allerede i 1981 "Medaljen for industriell fred". Det er selvsagt like vanskelig for indere å forandre seg som for oss, men alle snakker om Gud, absolutte normer og å lytte til den indre stemmen. Ved industrikonferansens slutt får alle anledning til å si noe og skrive ned på en lapp de beslutninger de har tatt. De fleste sier noe eller kommer med lapper de legger i en kurv. Så blir lappene tilintetgjort.

Kvinnelig politimester

Kursene forgår for det meste på hindi. Det er et ledd i å utvikle nasjonal selvtilitt og enhet. Nesten daglig forteller mediene om opprør og sammenstøt mellom ulike grupper. Politiets evne til å takle dette er viktig. Det ble tatt opp på et dagsseminar i MRA-senteret der distriktets kvinnelige politimester samlet alle sine avdelingssjefer.

India er så mangfoldig. Her på 'Asia Plateau' møter vi det i et nøtteskall. Kursdeltakerne fra bedrifter med tusener av ansatte. På en åskant bortenfor senteret ligger utsøkte feriehuse for de rike i Bombay. Og like ved slumhytter og bølgeblikkskur - noen av dem med fjernsynsantenn. Søppel ligger spredt utover, men alle er pene og rene i tøyet. Du treffer en buddhist som synger Davids salmer, en evangelisk prest som samarbeider med en hindu om et sosialprosjekt, en katolsk pater som sier: Ikke preke, men leve din tro. Ja, dette er et mangfoldighetens, mulighetenes og spennings land!

Verdianalyse og ansvarsmobilisering

"Ingen ting er så mektig som en idé hvis tid er kommet," skal Victor Hugo ha sagt. Statsminister Kjell Magne Bondeviks idé om en verdikommisjon og en ansvarsmobilisering av hele nasjonen synes nettopp å være en idé i rett tid. Det er godt forståelig at noen er skeptiske, delvis fordi de tolker idéen i en snever ramme av gamle forestillinger, delvis fordi de tviler på at folk "i hytter og hus" vil gå inn for den.

Men selve det faktum at idéen er presentert for Stortinget og vil bli omtalt i media over hele landet, signaliserer en seriøs vilje til å stanse opp og stille noen grunnleggende spørsmål, som f. eks.: Hva lever jeg for? Hva vil jeg? Hva er viktig for meg? Hvordan kan vi sammen løse de vanskelige problemer som ligger foran oss? Hvordan kan vi forpakte all rikdommen oljen har gitt oss så den kommer alle til gode - og hvordan skal vi "bære gode dager" uten å ta skade av det?

Samfunnet i lys av presseklipp

Fordeling

- Aksjemeglere håver inn mellom 10 og 25 millioner i årslønn for 1997.

- Pengeflytting honoreres med gull, mens folk som arbeider med barn og unge verdsettes på bunnen av samfunnsskalaen. Det føles blodig urettferdig at det å arbeide med den kommende slekt, verdsettes så lavt.

Anders Folkestad, leder av Norsk Lærerbund

- Det norske folks totalforbruk i 1998 beregnes å ligge rundt 500 milliarder, 100 milliarder mer enn i jappeåret 1989. Er det rettferdig at lønnsforskjellene i vårt eget land ser ut til å øke mens man vil ha det til at minstepensjonistene er i ferd med å sette landets økonomi over styr?

Rektor Inge Eidsvåg, Vårt Land, 29.8.97

Tidsånden

- I USA finnes det nå et kjøpesenter med flere besøkende enn Mekka og Vatikanet til sammen. Kan det være tvil om at

Tanken om 'Annerledeslandet' ble delvis latterliggjort. Men idéen om at Norge kan sette et eksempel for andre land bør ikke forkastes. Vi har vist vei i fredsbyggende arbeid på det internasjonale plan. Det er langtfra det samme som hovmodig å påstå at alt norsk er godt.

Erling Førland

I sin tale i Stortinget om verdikommisjonen snakket statsminister Bondevik om "grådighetskultur, materialistisk verdiorientering, økende voldsbruk, forvirring av familiefellesskap og nærmiljø og utviklingen av ekstreme miljøer". Statsministeren tar sikte på en bevisstgjøring som fører til at alle erkjenner sitt ansvar og prøver, eventuelt i grupper, tenke konkret: Hva kan jeg og vi gjøre for å bygge et bedre samfunn? Faren for oss som ikke blir innkalt til møter, er at vi trækker i våre gamle sirkler fordi vi ikke er vant til

kommersialismen holder på å bli den dominerende religion i vår kultur?

Storingsrepresentant Erik Solheim, Vårt Land, 5.2.97

- Vår jobb er å endre holdninger og få folk til å kjøpe mer. Men dette fratar oss ikke ansvaret for akselererende utviklingstrekk som vi ikke er tjent med.

Reklamebransjens styreformann Tormod Evang, Vårt Land, des. -97

- Det mest markante trekk i utviklingen i 90-årene er bevegelsen fra en idealistisk til en materialistisk verdiorientering.

Ottar Hellevik i boken "Det gode liv", Aftenposten 20.12.96

Ledere som modeller

- Arne Olav Brundtland tjener fett på skattesmutthull.

Aftenposten

- Tirsdagskveldens toppduell mellom Gro Harlem Brundtland og Kåre Willoch, ble en oppvisning i hvordan personlig, ja privat bitterhet, kan overvinne og så

å stille eksistensielle spørsmål til oss selv.

Selvfølgelig har politikerne et hovedansvar. Det kanskje viktigste verdispørsmål de bør ta opp, er hvordan de skal bygge bro over kløften mellom valgløfter og praktisk politikk. Et annet er hvordan de kan samarbeide for å skape en bærekraftig utvikling, i stedet for å være ensidig opptatt av sitt eget partis ve og vel. Det handler m.a.o. om troverdighet. Men det gjelder jo oss alle. Vi må sørge for at det blir minst mulig avstand mellom liv og lære. Oppgavene som ligger foran oss er inspirerende.

De følgende tilfeldige presseklipp og kommentarer som jeg har utvalgt, taler for seg selv og burde sjokkere oss. Hvis ikke er vi blitt følelsesmessig avstumpet og/eller mener det kun er politikernes feil når noe går galt.

Erling Førland

plutselig eksponeres i et lys så skarpt at begge står avkledd tilbakke.

Kommentar i Dagsavisen Arbeiderbladet, 20.11.97

- Ingen ting er hellig i Kværner. Alt kan bli solgt.

Kværners toppsjef Erik Tønseth til tidsskriftet Panorama, (vol.27, nr. 6)

Politikken

- Gardermoen er et eksempel på ansvarsfraskrivelse. Ingen er ansvarlig, ikke regjering, ikke Storting, ikke embetsverk, aller minst NSB/Gardermobanen selv. Det at svikten ikke får konsekvenser for noen, fører til at tilliten til systemet blir mindre. Der ligger vårt egentlige verdiproblem.

Kjell Hansen i Aftenposten, 30.12.97

- Noen få i samfunnet tar beslutninger og bestemmer, mens andre blir passive tilskuere. Jeg savner helheten og at politikere forplikter seg til å snakke om en del grunnprinsipper.

Maktutredning Ole Berrefjord, Aftenposten, 27.12.97

sakset

Verdidebatten i Norge går tilbake til 70-årene da oljeindustrien vokste fram. Allerede den gang bekymret de politiske rivaler seg om den norske folkesjelen og pekte på beskjedenheten som den fremste nasjonale dyd. Men nordmennene har, som en kommentator i Oslo nylig skrev, gjennom de påfølgende år vist mindre motstandskraft overfor fristelser enn man hadde håpet.

Selv for dem ble det etter hvert for mye å sitte på en svær pengebinge uten å forsyne seg av den. De løftene som partiene ble tvunget til å avgi under valgkampen i høst viser at fjordfolket i nord har fått smaken på en ødsel livsførsel. Om Bondevik og hans verdikommisjon vil lykkes i på ny å vekke viljen til forsakelse, vil fremtiden vise.

Neue Zürcher Zeitung, Zürich, Sveits, 22.12.97

Mange innen partiet mener i dag at Arbeiderpartiet bør satse maksimalt på å få plassert sine fremste folk i verdikommisjonen. Vi har jo et verdigrunnlag med kjerneord som likhet, brorskap og frihet. Med det kan vi gi et sentralt bidrag gjennom kommisjonen til den moralske opprustning det er behov for i dag.

Byrettsjustitiarius Olav T. Laake i Stavanger Aftenblad, 9.1.98

Et lite nyttårshåp ville være at vi som nasjon ville klare å legge til side de tabuforestillinger som er knyttet til navnet Jesus. Muslimer som er bosatt i Norge må jo undre seg over i hvor stor grad nordmenn skammer seg over å nevne det navnet som vår kultur er basert på. Isteden taler vi (99 prosent) om en prosent muslimer som en trussel mot vår kultur.

Stortingsrepresentant Lars Rise i VG, 5.1.98

Vest-Europa har i moderne tid vist kollosalt mot til sosiale forandringer. Det er en av våre viktigste dyder. Men til gjengjeld har vi ofret avslappethet og visdom. Dette er noe vi kunne og burde lære på ny fra andre verdenskulturer.

Økofilosofen Vittorio Hösle i Der Spiegel, Hamburg, nr. 46 - 1997

Bokollektiv vurdert

"Kunne du tenke deg å bo i kollektiv i 30 år?" "Nei huff da! Klaustrofobisk!" Spørsmål og svar innledet et innslag i P2's "Verdibørsen" om MRA-kollektivet på Frogner. Husets beboere ble intervjuet om livssyn og den praktiske utfordring, som det er å leve tett innpå hverandre i en felles husholdning. Dette programmet fulgte på en helside i Dagsavisen Arbeiderbladet 27.12.97.

"En høyere innsats for moral er satt på dagsordenen i politikken. Men i bokollektivet på Frogner har moral og verdier vært fulltidsbeskjeftigelse i over 30 år," skrev avisen bl.a. En av beboerne siteres: "Mangelen på moral er et symptom på at vi har mistet forbindelsen med vår egen samvittighet. Vi setter aktivitet foran stillhet og ting foran mennesker." Det anbefales å stå opp tidligere om morgenen, ta tid til å meditere og lytte til samvittigheten eller til Gud.

Ungdom i fire land

Ved årsskiftet var det igjen en nyttårsleir på Lia gård ved Koppang. Det var bortimot 40 deltakere, blant dem mange ektepar med barn, og gjester fra England, Malaysia, Sverige og Latvia. "Stemmer det at vi er i verden, men ikke av verden?" var blant spørsmålene som ble tatt opp. "Å formidle og motta frukter som ikke er av denne verden, fra overbærenhet, trofasthet og selvbeherskelse," het det i innbydelsen. Masse snø og fint skiføre stimulerte til forfriskende uteliv.

Over 50 unge deltok i MRA-nyttårsleire nær Perth i Australia og på South Island, New Zealand. Her besto friluftslivet av vannski og fjellklatring, men meningen med livet og en fordypet tro sto også her på dagsordenen. "Etter et beinhardt år, fant jeg fokus og håp for 1998," sa en av deltakerne. Innholdet i neste nyttårsleir diskuteres allerede.

Ni studenter og to dosenter fra det historiske fakultet ved universitetet i St. Petersburg kom til en ukes seminar om "frihet og ansvar i en demokratisk stat" 1. - 8. februar. Ansvarlige for seminaret, som fant sted i den finske byen Lohja, var MRA's "Foundations for Freedom"-program.

Fra Norge deltok bl.a. Julie Wilhelmsen, hovedfagstudent i statsvitenskap ved UiO. Blant foredragsholderne var den kjente russiske dissident og forfatter Vladimir Bukowski. Kristendemokratenes fraksjonsleder i Riksdagen ga seminardeltakerne en innføring i finsk parlamentarisme, og Pohjala-Nordenforeningen utredet nordisk samarbeid.

NY VERDEN: Kopiert av Moralsk Opprustning, Elisenbergveien 35, 0265 Oslo

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo

Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Bankkonto-nummer: 0804.5125794 - 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.